

Maxillaria gracilis

ORCHIDEEËN

Kring NO-Brabant

Juni 2009

ORCHIDEEËN WUBBEN

Groot assortiment Orchideeën en Tillandsia's

Botanische orchideeën, de meeste uit zaad gekweekt; en hybriden
Oppotmaterialen
Diverse soorten meststoffen
Gewasbeschermingsmiddelen in kleinverpakking

Prijzlijst schriftelijk aanvragen

Openingstijden: maandag t/m zaterdag van
9.00 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 18.00 uur

Tolakkerweg 162
3739 JT Hollandsche Rading
Telefoon: 035-5771222 – Fax: 035-5772103

Life & Garden Boekel
Gemertseweg 9a
5427 ET Boekel
tel: 0492-322131

UITNODIGING

KRINGAVOND VRIJDAG 17 JUNI

aanvang 20.00 uur
in buurtcentrum 'De Voeg'
Springtouw 2, Best (tel. 0499-372026)

LEZING OVER MAXILLARIA'S DOOR ED SCHMIDT

Helaas was vorige maand onze spreker over Frans Guyana verhinderd. Ook deze maand blijven we echter nog in het Zuid- en Midden-Amerikaanse. Ed Schmidt gaat ons inwijden in het grote geslacht Maxillaria. De planten die dit geslacht herbergt, zijn voor elk wat wils. Of je nu kweekt in een warme of koude kas, met een natte of droge hand, of in verschillende vensterbanken in huis: er is altijd wel een Maxillaria die geschikt is.

Maxillaria houteana in de hortus Leiden (foto: NH)

Zoals iedere kringavond is er orchideeëns show en -keuring, plantenverkoop, materialenverkoop, de bibliotheek, de bar, de verkiezing en huldiging van de 'Mooiste Plant van de Maand' en natuurlijk de verloting.

WERKGROEP 'KWEKEN LEER JE VAN ELKAAR'

In de maanden juli en augustus zal er geen bijeenkomst van deze werkgroep zijn. We starten weer op dinsdag 1 september. Meer informatie over deze avond zal in het volgende kringblad staan.

Plaats: De Voeg, Springtouw 2, Best

Informatie: Gerard de Puit (secretariaat), tel: 0499-373816

NIEUWS VAN DE REDACTIE

Oproep!

Voor dit kringblaadje ben ik op zoek naar orchideeën met een verhaal. Heeft u een plant waar u op een bijzondere wijze aangekomen bent, of een die al heel lang in uw bezit is, of een waar u een speciale band mee hebt, of een plant die om misschien heel andere, unieke redenen bijzonder is voor u?

Laat het me dan weten. Ik wil graag enkele van deze planten hier in de schijnwerpers zetten, met het verhaal, maar ook met wat informatie over de plant zelf. Het schrijven mag u aan mij overlaten.

In dit nummer zal ik met een van mijn eigen planten de spits afbijten.

De redactie,

Niek Hanckmann, T. 073-6577044, E. redacteur@orchidee-brabant.nl

WEBSITE

Hebt u de mooie albums van de maandelijkse showtafel al bekeken?

Het adres van onze website: <http://www.orchidee-brabant.nl>

Ideeën en aanvullingen blijven altijd welkom.

JAARPROGRAMMA 2009

juni: Ed Schmidt - Maxillaria
juli: Ton Sijm - Pleurothallissen en aanverwanten
augustus: *Vakantie*
september: John van Hooft - Stanhopea
oktober: Najaarsveiling
november: Jan Pap - algemene orchideeënlezing
december: Eindejaarsavond

NB: de vakanties zijn laat dit jaar, dus is dit jaar augustus de vakantiemaand

OPEN KASDAGEN (HERHALINGSMEDEDELING)

Deze week, op 14 juni, is er weer open tuindag bij Eike en Margreet, natuurlijk zijn ook dan weer prachtige orchideeën te bewonderen.

Als u die dag niet kunt is er ook nog de mogelijkheid om op 12 juli, 9 augustus, of 6 september te gaan.

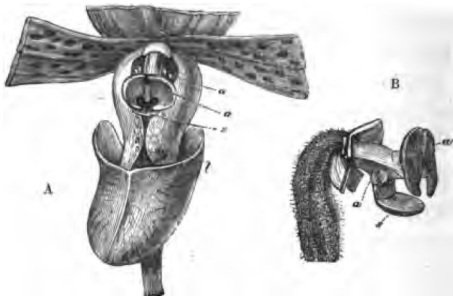
Welkom van 11.00 – 17.00 uur.

Adres: Waalbandijk 13, 5311 AG Gameren

Mocht het erg druk zijn, hebben ze natuurlijk niet veel tijd om persoonlijk aandacht te besteden aan de bezoekers. Meer informatie kunnen jullie vinden op www.eendijkvaneentuin.nl

DARWIN EN DE CYPRIPEDIUMS

Fig. XXXI.

CYPRIPEDIUM.

a. anther.	s. stigma.
a'. rudimentary, shield-like anther.	z. labellum.

In 2009 is het 150 jaar geleden dat Charles Darwin zijn baanbrekend boek "Over het Ontstaan der Soorten" schreef. Hij heeft echter een paar jaar later, in 1862, ook een boekje uitgegeven speciaal gewijd aan de voortplanting en de evolutie van de orchideeën. Het heet "Over de verschillende listen waarmee Britse en buitenlandse orchideeën zich laten bevruchten door insecten, en over de positieve effecten van kruisingen". Die lange titel zullen we hem vergeven!

Hieronder een klein, vrij vertaald, stukje over venusschoentjes.

Opvallend is overigens dat hier helemaal geen sprake is van het vaak gehoorde 'vangmechanisme' van de venusschoen. En om het gemakkelijk te maken: Darwin had maar één naam voor alle venusschoentjes, en dat is Cypripedium.

"...Dan zijn we aangekomen bij Lindley's laatste en zevende stam, met slechts één geslacht, Cypripedium, dat veel meer van alle andere orchideeën afwijkt dan elk ander tweetal soorten doet. Een enorm uitsterven moet een massa tussenvormen hebben weggeveegd. Enkel dit ene geslacht, nu weid verspreid, is overgebleven als een bewijs van een oudere en veel simpelere soort uit de orchideeënfamilie...

De wijze van bevruchting verschilt bij deze planten zeer van die van de andere orchideeën. De lip is rond een kort zuiltje gevouwen zodat de randen van de achterkant elkaar aan de voorkant bijna raken. En de onderkant

van de lip is op zulke wijze omgevouwen en rondgebogen dat hij een soort van schoen vormt, gesloten aan de onderkant van de bloem. Vandaar de algemene naam 'vrouwenschoentje'. De achterzijde van de lip is hier dus het bovenste deel.

Het zuiltje is een beetje bobbelig en is niet plakkerig; het sluit de opening van de lip bijna helemaal af. Het zuiltje verdwijnt bijna helemaal in de schoen. In de tekening is de lip een beetje naar beneden gebogen waardoor de bloem er meer open uitziet dan in het echt.

De pollen zijn gevat in een plakkerige vloeistof die zo stroperig is dat je er draden van kunt trekken. Doordat de pollen achter de bolle stempel zitten is het onmogelijk dat ze per ongeluk hierop terecht komen. Er is hulp van buitenaf voor nodig.

Een insect kan de bodem van de lip bereiken via een spleet aan de achterzijde, maar het is juist de voorzijde van de stempel die het meest aantrekkelijk is. Omdat de lip vanaf die kant bijna gesloten is blijven er nog maar twee kleine openingen over voor het insect om met zijn tong naar binnen te gaan; namelijk direct langs de helmknoppen en de pollen aan de zijkant. Als een insect zo handelt, en het kan bijna niet anders, krijgt hij feilloos zijn kop ingesmeerd met de kleverige pollen, zoals ik zelf ondervond door een borsteltje op die wijze naar binnen te duwen. Als het borsteltje met de pollen nog verder naar binnen geduwd wordt, werd meestal iets van de pollen achter-

gelaten op de stempel. De tong van een insect zou deze handeling beter kunnen uitvoeren dan een borsteltje omdat hij soepeler en krachtiger is. Zo brengt een insect de pollen op de stempel van dezelfde bloem of, als hij eerder wegvliegt, op een andere bloem.

Zo zien we hoe belangrijk, of beter hoe noodzakelijk de vreemde schoenachtige vorm van de lip is voor de bevruchting van de plant. Het bepaalt dat insecten hun tong op de juiste wijze langs de beperkte opening sturen. Het schildachtige uiteinde van de stempel is even belangrijk.

De handelswijze van de natuur is fascinerend: bij alle orchideeën die ik gezien heb, behalve de *Cypripediums*, is de stempel min of meer hol en plakkerig om de droge stuifmeelkorrels te kunnen vasthouden. Alleen bij de *Cypripediums* is het stuifmeel plakkerig, terwijl de stempel zelf helemaal niet meer plakkerig is en zelfs een beetje bol geworden is zodat een insect zijn stuifmeel gemakkelijk kwijt kan. Zo is de daad van de bevruchting volbracht en wordt er nauwelijks stuifmeel verspild..."

NH

EEN ORCHIDEE MET EEN VERHAAL DE KOMKOMMERORCHIDEE

Dendrobium cucumerinum (foto: NH)

Mijn moeder had een bloemenzaak aan huis. Misschien dat daar mijn interesse voor planten ooit begon. En met haar kwam ik, toen ik een jaar of 13 was, bij Exotic Orchids in Venlo. Niet voor de orchideeën, maar voor kleine Tillandsia's die, dat was de mode in die tijd, met een lijmpistool op druiventakken geplakt werden om als 'luchtplanten' verkocht te worden. Mijn moeder zocht de Tillandsia's uit en ik keek rond en raakte gefascineerd door de orchideeën die aan blokjes en takjes hingen te bloeien. De wortels gewoon in de lucht. Na een praatje met de eigenaar daar, en ik denk een praatje met mijn moeder, ging ik met mijn eerste drie orchideeën naar huis. Een *Oncidium splendidum*, een *Coelogyne cristata* en een miezerig klein stukje *Dendrobium cucumerinum*. Niet echt planten die ik nu een beginner zou aanraden! Ze hadden echter gemeen dat ze mooie bloemen hadden en ook een bijzonder uiterlijk.

De eerste twee planten hadden het bij mij al gauw begeven, maar de *Dendrobium* hield dapper stand. Iedere zomer kwamen er twee of drie nieuwe komkommertjes bij en iedere winter vielen er weer twee of drie af. Bijna onmerkbaar groeide het plantje toch met één blaadje per twee of drie jaar. Bloeien was er na de aankoop niet meer bij. Totdat ik in 2002, ruim 15 jaar later, een kasje kreeg en de plant in de winter niet meer in de droge kamer hoefde te hangen. Sindsdien heb ik er elk jaar wel een paar bloemetjes in, maar het groeien gaat nog steeds even langzaam.

Dendrobium cucumerinum (tegenwoordig weer de juiste naam!) is een Australische *Dendrobium*. De plant wordt gevonden in Queensland tot een hoogte van 800m. Hij groeit daar op de dikkere takken van eiken die langs stromend water staan. Hij heeft kleine augurkachtige blaadjes die rechtstreeks aan een kronkelend rhizoom groeien. Daar dankt hij ook zijn naam aan. In het groeiseizoen komen er vrij gemakkelijk nieuwe blaadjes aan en het rhizoom vertakt af en toe. Helaas zitten de blaadjes zeer breekbaar vast waardoor ze ook gemakkelijk weer afvallen als de lucht wat droger is, als ze juist een keer te nat zijn, als er eens een luisje of wat spint in komt en soms gewoon omdat je ze wat onhandig vastpakt. Dat maakt dat de plant uiteindelijk maar langzaam groeit. Als een plant eenmaal groot genoeg is (10 of meer blaadjes) dan is dat niet zo'n probleem. Maar als de plant in de handel is dan gaat het helaas vaak om kleine stukjes van 5 of 6 blaadjes en die zijn moeilijk aan de gang te krijgen.

De plant houdt van gematigde temperaturen, in de winter aan de koele kant. Ik heb gemerkt dat hij het in de zomer graag loeiheet heeft. Met voldoende vocht doet hem 40 graden in de kas heel goed. Het hele jaar door, maar vooral in het voorjaar kan de plant je verrassen met kleine trosjes heel sierlijke witte bloempjes die rood geaderd zijn.

Ik kweek de plant nog steeds op zijn originele varenwortelblokje waar inmiddels bijna niets van over is. Hij wordt in de zomer iedere dag besproeid, eens in de week met een zwakke mestoplossing. In de winter wordt de plant iedere twee weken gedompeld en gaat er bij zonnig weer een neveltje overheen. De luchtvochtigheid in de kas is dan wel rond de 80%.

Het is me in de 24 jaar dat ik de plant heb één keer gelukt om er een redelijke stek vanaf te halen. Die is via de kringveiling van eigenaar verwisseld. Ik ben eigenlijk wel benieuwd hoe het dat stuk vergaan is.

Overigens waren er op de NOV-dag vorig jaar een paar zaailingen te koop, misschien dat die wat sterker zijn.

NH

PLANTENKEURING KRINGBIJEENKOMST 15 MEI 2009

Categorie beginners/jeugdleden:

	<u>Jo van Hoof</u>	
Geen deelname	Gomesa crispa 1	7.0
	Gomesa crispa 2	6.8

Categorie gevorderden:

Frans Blom

Dendrobium senile	6.9	
Dendrobium farmerii	8.6	D
Dendrobium farmerii alba	8.0	
Rhynchostylis hybride	8.3	
Ascocentrum ampullaceum	8.5	D
Paphiopedilum hybride	8.1	
Bulbophyllum lepidum	7.3	
Bulb. caunculatum x Sulawesii	8.4	

Jan van Hurne

Epidendrum radicans	8.0	
Zygopetalum	7.5	

Jos Verhoeven

Paphiopedilum argus ?	8.2	
-----------------------	-----	--

Tom Van Hest

Bulbophyllum eberhartii	7.9	
-------------------------	-----	--

Simon Faro

Bulbophyllum bicolor	8.3	
Chilochista nakornpanomensis	8.2	
Phragmipedium lindenii	8.5	D

Jo van Hoof

Gomesa crispa 1		7.0
Gomesa crispa 2		6.8
Pleurothallis profilera		7.9
Pleurothallis grobyi		8.3
Stelis spec		7.2

Categorie superkwekers:

Heinz Deisenroth

Bulbophyllum lobii		8.6
Bulbophyllum mirum		8.4
Bulbophyllum vagiratum		8.8
Dendrobium virginalis		7.7

Margreet Verhoef-Sommeling

Masdevallia coccinea "lilacina"		8.3
Masdevallia coriaca		8.1

Hans Faro

Cypripedium calceolus		9.6 L
Lycaste Garfield		8.0

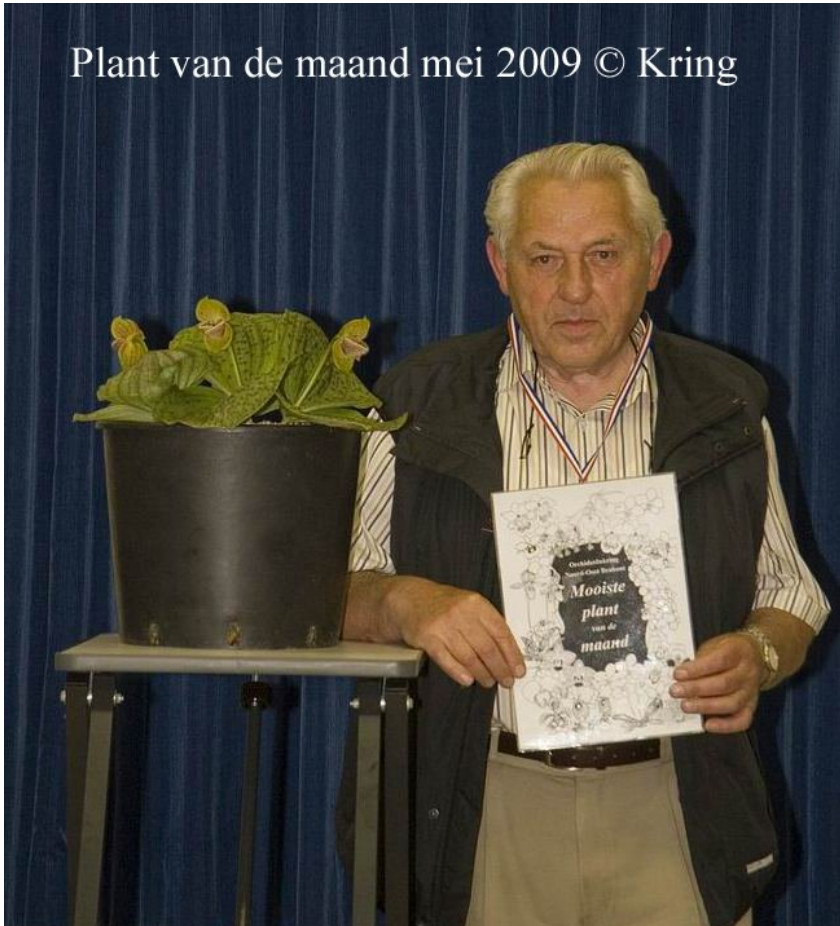
Martien Stiphout

Cypripedium magaritaceum		9.2 L
Cypripedium reginae		8.9
Cypripedium californicum		8.3
Paphiopedilum armeniacum		9.0 L
Huonglanze		8.3

PLANT VAN DE MAAND

Martien Stiphout had de afgelopen bijeenkomst weer diverse mooie venusschoenen bij zich. Vooral de *Cypripediums* trokken de aandacht. Opnieuw wist hij met een van deze planten de medaille voor de plant van de maand in de wacht te slepen. Hier is hij met zijn winnende *Cypripedium margaritaceum*

AGENDA 2009

3 oktober : NOV-dag, Botanische Tuin, Utrecht
9, 10 en 11 oktober: Gentse orchideeëndagen, UGent plantentuin en OVV
Oost-Vlaanderen, Gent

BEREIKBAAR

voorzitter	Henk Smouter	06-54288252	voorzitter@orchidee-brabant.nl
secretaris	Gerard de Puit	0499-373816	secretaris@orchidee-brabant.nl
penningm.	Koos de Wit	073-5321664	penningmeester@orchidee-brabant.nl
kringblad	Niek Hanckmann	073-6577044	redacteur@orchidee-brabant.nl
best.lid	Jos Laaper jr.	040-2485215	info@orchidee-brabant.nl
evenementen	Lucy Benda	0499-399284	activiteiten@orchidee-brabant.nl
potmateriaal	Henk de Wit (Nuland)	073-5321664	jfgdewit@home.nl
planten	Henk Smouter	06-54288252	voorzitter@orchidee-brabant.nl
kweekgroep	Gerard de Puit	0499-373816	secretaris@orchidee-brabant.nl
keuring	Jos Janssen	0412-451027	
bibliotheek	Jan Evers	0413-367362	bibliothecaris@orchidee-brabant.nl

COLOFON

Kringblad van Orchideeën-Vereniging NO-Brabant.

Jaargang 27 nr. 6, juni 2009

Redactie: Niek Hanckmann. Email: redacteur@orchidee-brabant.nl

Adres: Boxtelseweg 60, 5261 NE Vught.

Advertenties: Koos de Wit, tel 073-5321664

Drukwerk en verzending: Creacopy, Oss.

Aan dit nummer werkten mee: Niek Hanckmann, Jos Verhoeven

Lidmaatschap: Contributie per jaar voor de Kring € 23,- tnv Orchideeënkring
NO-Brabant te Nuland, giro: 3268332.

Kring NO-Brabant is één van de 20 kringen binnen de Nederlandse Orchideeën
Vereniging (NOV).

Bent u geïnteresseerd in exclusieve orchideeën?

**Wij bieden ruim 300 soorten
exclusieve orchideeën**

**botanische soorten
en
exclusieve primaire
hybriden**

**waaronder een groot aantal
miniatuur variëteiten op kurk**

**Op zaterdagmorgen bent u
tussen 8.00 en 12.30 uur
van harte welkom!**

 **Klinge
Orchideeën**

Middenweg 54b - 1394 AL Nederhorst den Berg
tel. (0031)0294-257.661 - fax. (0031)0294-257.662
e-mail: orchids@klinge.nl
internet: www.orchids-klinge.com

Bezorgtijden:

- voor de middag tussen 10:00 en 12:00 uur
- na de middag tussen 14:00 en 16:00 uur
- late namiddag tussen 16:30 en 19:00 uur

Geopend:

• Maandag	13:00 – 18:00 uur	• Donderdag	9:00 – 20:00 uur
• Dinsdag	9:00 – 18:00 uur	• Vrijdag	9:00 – 19:00 uur
• Woensdag	9:00 – 18:00 uur	• Zaterdag	9:00 – 17:00 uur

JOSINA
BLOEMSIERKUNST

Nieuwe Hescheweg 7
0412 - 622061
Oss

Nieuwe Hescheweg 7
5342 EB Oss
Tel: 0412-622061
Fax: 0412-636849
E-mail: josina.oss@home.nl